

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
27 травня 2020 року, протокол № 9

Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І. Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

___ 27 травня_ 2020 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 293 Міжнародне право
галузі знань 29 Міжнародні відносини
за денною формою навчання

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	2
2. Заплановані результати навчання	3
3. Програма навчальної дисципліни	4
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	7
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	7
4.2. Аудиторні заняття	7
4.3. Самостійна робота студентів	7
5. Методи навчання та контролю	8
6. Схема нарахування балів	8
7. Рекомендована література	9
7.1. Основна література	9
7.2. Допоміжна література	9
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	11

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 29 Міжнародні відносини
2. Код і назва спеціальності	– 293 Міжнародне право
3. Назва спеціалізації	– спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Історія міжнародного права
5. Тип дисципліни	– обов'язкова
6. Код дисципліни	– ОДПП 1.2.3.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– перший
10. Семестр	– другий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3,5 / 105
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 44
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– 24
% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	– 20
% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	– 61
% від загального обсягу тижневих годин:	
аудиторних занять	–
самостійної роботи	–
12. Форма семестрового контролю	– екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ОДПП 1.2.1. Теорія держави і права ОДПП 1.2.2. Історія держави і права України та зарубіжних країн
2) супутні дисципліни	– ВД 2.1.3. Римське право ВД 2.1.4. Латинська юридична термінологія
3) наступні дисципліни	– ОДПП 1.2.9. Міжнародне публічне право

2. Заплановані результати навчання

<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p style="text-align: center;"><u>Загальні компетентності</u></p> <p>ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК-9. Здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність.</p> <p style="text-align: center;"><u>Спеціальні компетентності</u></p> <p>СК-1. Здатність розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, форми та способи їх реалізації, типи та види міжнародних акторів, їх роль в сучасних міжнародних відносинах та міжнародній політиці. СК-2. Вміння характеризувати природу та джерела зовнішньої політики держави, еволюцію підходів до формування та здійснення зовнішньої політики, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики. СК-10 Уміння дотримуватися основних норм дипломатичного та ділового етикету, здатність враховувати фундаментальні особливості культури та менталітету представників іноземних держав. СК-13 Уміння розуміти особливості міжнародно-правових явищ, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>ПРН-12 Здатність на професійному рівні брати участь у фахових дискусіях із міжнародно-правових і загально юридичних питань; поважати опонентів та їх позицію</p> <p>ПРН-13 Уміння пояснювати природу та зміст основних міжнародно-правових явищ і процесів.</p> <p>ПРН-17. Уміння визначати історичний контекст формування державних та правових інститутів, ухвалення актів національного законодавства, права ЄС та міжнародного права.</p>

<p>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</p>	
<p>1. Знання</p>	
<p><i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i></p>	
1.1)	завдань, функцій та принципів міжнародного права;
1.2)	основ сучасного понятійного апарату науки міжнародного права, а також міжнародно-правової термінології відповідних періодів розвитку міжнародного права;
1.3)	вміння здійснювати систематизацію та пошук міжнародно-правових норм, які регулювали відповідну сферу відносин на різних етапах історії людства.
<p>2. Розуміння</p>	
<p><i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i></p>	
2.1)	функцій та принципів міжнародного права;

2.2)	загального понятійного апарату науки міжнародного права;
2.3)	основних підходів до періодизації історії міжнародного права.
3. Застосування знань	
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	володіти навичками щодо правильного застосування норм міжнародного права для вирішення практичних завдань;
3.2)	вміння давати характеристику відповідним етапам розвитку інститутів міжнародного права;
3.3)	вміння здійснювати пошук і критичний аналіз джерел (пам'яток) міжнародного права при вирішенні конкретних практичних завдань.
4. Аналіз	
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	аналізувати наукову літературу з історії міжнародного права;
4.2)	вирізняти загальні напрямки та закономірності розвитку міжнародного права;
4.3)	здійснювати аналіз міжнародно-правових учень минулого.
5. Синтез	
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	з'ясувати особливості міжнародного права Стародавнього Світу;
5.2)	формулювати специфіку міжнародного права Середньовіччя;
5.3)	формулювати природу класичного міжнародного права;
5.4)	класифікувати особливості міжнародного права міжвоєнного періоду.
6. Оцінювання	
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	робити висновки щодо історії міжнародної правосуб'єктності України;
6.2)	робити висновок щодо еволюції міжнародно-правового статусу регіональних міжнародних організацій.
7. Створення (творчість)	
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	проводити науковий аналіз норм міжнародного права на різних етапах розвитку міжнародно-правової системи як на універсальному так і регіональному рівні;
7.2)	формулювати ключові поняття та терміни міжнародного права.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Періодизація історії міжнародного права.

Концепції виникнення і розвитку міжнародного права

Підходи до періодизації історії міжнародного права. Теорії виникнення міжнародного права. Природно-правова концепція походження міжнародного права. Позитивістське тлумачення походження міжнародного права. Наука міжнародного права.

Основні концепції тлумачення міжнародного права: природне право і позитивізм (їх сутність).

Теорії виникнення міжнародного права: позитивістська, природно-правова, теологічна. Релігійний, культурно-цивілізаційний, договірний критерії появи міжнародного права, критерій узгодження воель, суверенітету. Датування виникнення міжнародного права: 1) в додержавний (первісний) період, 2) у стародавній період, 3) в середньовічній Європі, 4) виникнення міжнародного права в середньовічній Європі з появою його елементів у стародавній період (теорія «передісторії міжнародного права»).

Механізм виникнення міжнародного права. Фактори (передумови формування міжнародного права): потреба у врегулюванні міжнародних відносин: міжнародне визнання,

врегулювання статусу іноземців, укладання угод, формування міжнародних звичаїв, принцип взаємності; врегулювання статусу території, ведення війни, релігійних відносин.

Тема 2. Міжнародне право стародавнього періоду

Міжнародні відносини стародавнього періоду. Особливості учасників міжнародних відносин: плем'я, рід, вождество, протодержава, рання держава та їх союзи. Форми міжнародних відносин: принцип обміну, торговельні, договірні, посольські, воєнні відносини. Географічне поширення міжнародних відносин.

Особливості стародавнього міжнародного права: регіоналізм; релігійність; звичасво-правовий характер; казуїстичний характер міжнародних договорів; відсутність системи міжнародного права; неоднаковий міжнародний статус суб'єктів міжнародного права; необхідність першочергового регулювання поточних, нагальних контактів; особливості інституту міжнародно-правової відповідальності; «пірамідальний» характер.

Формування основних елементів і компонентів міжнародного права. Формування норм міжнародного права в договорах стародавнього Близького Сходу (їх структура). Формування основних принципів міжнародного права (непорушності зобов'язань, дипломатичного імунітету, взаємності). Джерела міжнародного права: звичай, договір, доктрина.

Особливості «*jus gentium*», як права «спільного всім народам».

Тема 3. Міжнародне право середньовічного періоду

Поняття історичної трансформації міжнародного права. Трансформація міжнародного права: виникнення терміну; радянський і західний підходи. Поняття трансформації міжнародного права до внутрішньодержавного права та поняття і сутність історичної трансформації міжнародного права. Трансформація стародавнього міжнародного права в середньовічне як найбільш яскравий приклад цього процесу. Основні та проміжні трансформаційні етапи в історії міжнародного права. Особливості трансформації елементів та компонентів міжнародно-правової системи.

Характер міжнародного права пізньої античності – раннього Середньовіччя. Загальна характеристика і динаміка розвитку міжнародних відносин в епоху пізньої античності (Римської і Візантійської імперій) та раннього Середньовіччя: зародження відносин нового середньовічного (феодального) типу. Роль міжнародного звичаю і договору в процесі історичної трансформації міжнародного права. Вплив започаткування міжрегіональних контактів на ранньосередньовічне міжнародне право.

Історична роль *jus gentium* для розвитку європейського міжнародного права.

Становлення принципів взаємодії міжнародного права і внутрішньодержавного права.

Тема 4. Механізм формування системи міжнародного права у середньовічний період

Регіоналізм стародавнього та середньовічного міжнародного права як передумова формування регіональних підсистем міжнародного права сучасності. Складність встановлення меж стародавнього і середньовічного періодів в індійському і китайському регіонах. Відсутність поділу на рабовласництво і феодалізм.

Особливості міжнародного права Індії. Вплив релігії; Питання міжнародного права в Артхашастрі, Махабхараті, Законах Ману; тлумачення законів і звичаїв війни в едиктах царя Ашоки. Особливості договірної практики регіону; інститут суб'єктів міжнародного права. Концепція Дхарми. Тяглість формування міжнародно-правових джерел Індії у стародавній і середньовічній періоди. Вплив ісламу на міжнародного права середньовічної Індії.

Міжнародне право Китаю. Концепція "серединного царства" і Піднебесної імперії. Концепція "світоупоряджувальної монархії" та її вплив на міжнародно-правову позицію китайських імператорів; її трансформації протягом історії міжнародно-правової діяльності

Китаю. Тлумачення законів і звичаїв війни в доктрині Сунь-Цзи (VI-V ст. до н.е.). Даосизм. Роль ритуалу в поясненні міжнародно-правових явищ. Два напрями праворозуміння: Конфуцій, Лао-Цзи. Доктрина Лі та Фа, принцип жень.

Тема 5. Класичне міжнародне право (XVIII – XIX ст.ст.)

Вестфальський мир 1648 р. Передумови укладення: англійська буржуазна революція, 30-літня війна. Тлумачення Вестфальського миру 1648 р., як початку класичного міжнародного права та критерію його періодизації. Структура і зміст Вестфальського миру. Положення договорів: територіально-політичний устрій Європи; питання релігійної рівності; принцип балансу сил; міжнародно-правове закріплення статусу територій і кордонів; визнання незалежності і нейтралітету Швейцарії та Нідерландів; міжнародно-правове визнання.

Вплив буржуазних революцій на розвиток міжнародної політики і права. Французька буржуазна революція 1789 р. та її роль у розвитку міжнародного права. Декларація прав людини та громадянина. Проект Декларації міжнародного права абата Грегуара 1795 р. «Пропозиція» Вольєра 1790 р. Міжнародно-правова характеристика плебісцитів.

Особливості розвитку галузей міжнародного права у класичний період.

Міжнародно-правове значення війни за незалежність США (1776-1783), Декларації та Біллю про незалежність 1776 р.

Віденський конгрес 1815 р., розвиток дипломатичного і консульського права, Акт про Священний союз 1815 р.

Розвиток морського права; правове регулювання торгівельного судноплавства. Становлення міжнародного річкового права.

Створення міжнародних союзів, організацій.

Міжнародне гуманітарне право. Вашингтонський договір 1870 р. та Гаазькі мирні конвенції 1899 р. та 1907 р., Петербурзька декларація 1868 р., Гаазька декларація 1899 р.

Розвиток науки міжнародного права у XIX ст.

Тема 6. Міжнародне право XX століття

Особливості застосування поняття «сучасне міжнародне право». Система міжнародного права XX ст.

Міжнародне право та Перша світова війна. Події, які впливали на міжнародне право до Другої світової війни: Жовтнева соціалістична революція 1917 р. Декрет про мир. Версальський договір 1919 р.; утворення та діяльність, правова характеристика Статуту Ліги Націй. Пакт Бріана-Келлога 1928 р. 14 пунктів В.Вільсона. Постійна Палата міжнародного правосуддя.

Друга Світова війна. Нацистська школа міжнародного права. Створення ООН.

Характеристика міжнародного права другої половини XX ст.

Концепція міжнародних злочинів. Нюрнберзький та Токійський трибунали. Концепція міжнародної правосуб'єктності індивіда. Розвиток міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини. Женевські конвенції 1949 року.

Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного права. Основні кодифікації XX ст., створених під егідою ООН. Система міжнародних судів: міжнародні кримінальні суди і трибунали, суди із захисту прав людини, суди інтеграційних об'єднань. Європейська система захисту прав людини. Міжамериканська система захисту прав людини. Формування нових галузей міжнародного права.

Міжнародна правосуб'єктність УРСР. Радянська доктрина МП.

Міжнародно-правова характеристика «холодної війни». Поняття «двополярності» та «односторонності» в міжнародному праві. Створення НАТО та Організації Варшавського договору. Проблеми діяльності ООН. Міжнародний суд ООН. Сучасна доктрина міжнародного права. Формування і сутність ліберальної доктрини міжнародного права. Особливості епохи глобалізації. Тенденції сучасного міжнародного права. Фрагментація міжнародного права. Поява нових суб'єктів міжнародного права – Європейські Співтовариства.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Періодизація історії міжнародного права. Концепції виникнення і розвитку міжнародного права	14	2	2	-	-	10
2.	Міжнародне право стародавнього періоду	16	4	2	-	-	10
3.	Міжнародне право середньовічного періоду	16	2	4	-	-	10
4.	Механізм формування системи міжнародного права у середньовічний період	17	4	2	-	-	11
5.	Класичне міжнародне право	18	4	4	-	-	10
6.	Міжнародне право ХХ ст.	24	8	6	-	-	10
	Всього годин:	105	24	20	-	-	61

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної і заочної форми навчання включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у формі тестів, кросвордів, есе, структурно-логічних схем.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;

4) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

Структура екзаменаційного білету включає три теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Баскин Ю. Я., Фельдман. История международного права. М., 1990
2. Білер Г., Дмитрієв А.. Вестфальський мир 1648 року. К., 1998.
3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основні галузі. Підручник. К.: Либідь, 2004.
4. Буткевич О.В. У истоков международного права. Спб, 2008.
5. Буткевич О.В. Теоретичні аспекти походження і становлення міжнародного права. К.: Україна, 2003. 800 с.
6. Буткевич О.В. Міжнародне право Стародавнього Світу: Монографія. К.: Україна, 2004. 864 с.
7. Буткевич О.В. Міжнародне право Середніх віків: Монографія. К.: Видавництво гуманітарної літератури, 2008. 672с.
8. Дмитрієв А.І., Дмитрієва Ю.А., Задорожній О.В. Історія міжнародного права. К.: Видавничий дім «Промінь», 2008. 384 с.

7.2. Допоміжні джерела

9. Муравйов В., Смирнова К. Європейське право: правова категорія, наука, доктрина. *Право України*. 2011. № 4. С. 141-147.
10. Пузырева Ю.В. Историко-правовые аспекты становления и развития принципа защиты гражданских объектов в период вооруженных конфликтов. *Московский журнал международного права*. 2012. №1. С. 89-110.
11. Буткевич О.В. Теоретичні аспекти походження і становлення міжнародного права. К., 2003.
12. Буткевич В.Г. Міжнародне право ХХІ століття: пошук шляхів до універсальності. *Антологія української юридичної думки*. Т. 10. К.: «Юридична книга», 2005.
13. Баскин Ю.Я. Библия и международное право. *Правоведение*. 1991. № 5. С. 40-48.
14. Вигасин А.А., Самозванцев А. М. «Артхашастра»: Проблемы социальной структуры и права. М., 1994.
15. Гаврилов В.В. Международное право в эпоху глобализации: Некоторые понятийные и содержательные характеристики. *Московский журнал международного права*. 2002. № 3. С. 179 - 196.
16. Гавриленко О. А. Античне міжнародне право в контексті міждержавних відносин у Північному Причорномор'ї (кінець VII ст. до н. е. – VI ст. н. е.). *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. № 1144. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». Т. 2 : «Міжнародне право». 2014. С. 6-9.
17. Гавриленко О. А. Античні держави Північного Причорномор'я: біля витоків вітчизняного права (кінець VII ст. до н. е. – перша половина VI ст. н. е.): Монографія. Х. : Парус, 2006. 352 с.
18. Гавриленко О. А. Формування підґрунтя принципу мирного вирішення міжнародних спорів у стародавній час та добу середньовіччя. *Український часопис міжнародного права*. 2015. № 2. С. 59-64.
19. Денисенко В. В. Ксенія і проксенія: співвідношення союзів приватної і публічної гостинності у міжполісних відносинах Стародавньої Греції. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 5. С. 21-24.
20. Денисенко В. В. Проксенія: історія становлення і розвитку консульського права. *Науковий вісник Міжнародного Гуманітарного Університету*. Серія «Юриспруденція». 2015. № 17. С. 18-21.
21. Гнатовський М.М. Європейський правовий простір. Концепція та основні проблеми. К.: «Промінь», 2005. – 224 с.
22. Грабарь В.Э. Первоначальное значение римского термина jus gentium. *Антологія української юридичної думки*. Т. 8. Міжнародне право / За загальною редакцією В.Н.Денисова. – К.: Видавничий Дім «Юридична книга». 2004.

23. Грановский Т. Н. Лекции по истории средневековья. М., 1997.
24. Гриневский О. Тайны советской дипломатии. М., 2000.
25. Дипломатия и дипломат на пороге XXI века: Новые вызовы / Под ред. Ю. Б. Кашлева. М., 1999.
26. Дмитрієв А.І., Дмитрієва Ю.А., Задорожній О.В. Історія міжнародного права. К.: Видавничий дім «Промінь», 2008. 384 с.
27. Дмитрієв А.І. Методологія періодизації історії міжнародного права. *Часопис Київського університету*.
28. Дмитрієв А.І. Вестфальський мир 1648 року і сучасне міжнародне право. К.: Інститут держави і права, 2001. 426 с.
29. Квициський Ю. А. Время и случай: Заметки профессионала. М., 1999.
30. Корецький В.М. Проект Иржи Подебрада об организации мира и современность. *Антологія української юридичної думки*. Т. 8. Міжнародне право / За загальною редакцією В.Н.Денисова. К.: Видавничий Дім «Юридична книга». 2004. С. 516-528.
31. Коровин Е. А. История международного права. М., 1996.
32. Колодкин Р.А. Фрагментация международного права. *Московский журнал международного права*. № 2, 2005. С. 38-61.
33. Кулишова О. В. Дельфийский оракул в системе античных межгосударственных отношений (VII–V вв. до н. э.). СПб., 2001.
34. Левин Д. Б. История международного права. М., 2002.
35. Левин Д. Б. Наука международного права в России в конце XIX и начале XX в.: Общие вопросы теории международного права. М., 2002.
36. Левин Д. Б. Международное право, внешняя политика и дипломатия. М., 2001.
37. Лукашук И.И. Глобализация и международное право. *Международное право*. 2001. Спец. вып. С. 15 – 47.
38. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. М.: ВолтерсКлувер, 2008. 432 с.
39. Международное право в избранных документах. Сост. Моджорян Л. А. и Собакин В. К. В 3-х томах. М., 1997.
40. Мережко А.А. История международно-правовых учений: Учебное пособие. К.: Юридична думка, 2004. 296 с.
41. Мицик В.В. Права людини у міжнародному праві. Міжнародно-правові механізми захисту: підручник для ВУЗів. К.: Видавничий дім «Промінь», 2010. 722 с.
42. Права человека. Итоги века, тенденции, перспективы. М.: Издательство Норма, 2002. 448 с.
43. Нерсесянц В. С. История политических и правовых учений. М., 2005.
44. Грабарь В. Э. Материалы к истории международного права в России (1647-1917). М., 1998.
45. Мартенс Ф. Ф. Современное международное право цивилизованных народов. Т. 1. М., 1996.
46. История дипломатии. Под ред. Зорина В. А. и др. Изд-е 2-е. В 5 тт. М., 1959-1979.
47. Становление и развитие советской науки международного права. Учебное пособие. МГИМО. М. 1993.
48. Практика дипломатических сношений государств. М., 1999.
49. Остерман Л. А. О, Солон. История афинской демократии. М., 2001.
50. Стародубцев Г. С. Международно-правовая наука российской эмиграции (1918-1939). М., 2000
51. Талалаев А. Н. Из истории международного договора (международные договоры феодального периода). *«Ученые записки Пермского университета»*, т. 14 кн. 4, вып. 4. 1990.
52. Толстопятенко Г. П. Влияние Московского государства на формирование обычаев и норм международного права. *«Развитие права и политико-правовой мысли в Московском государстве»*. М., 1995
53. Усенко Е.Т. Плюрализм структуры современного международного права. *Международное право*. М.: Юрист, 2005.

54. Хачатуров Р. Л. Мирные договоры Киевской Руси с Византией. М., 1988
55. Хелд Д. и др. Глобальные трансформации: Политика, экономика, культура. М.: Праксис, 2004.
56. Хрестоматия по истории Древнего Рима. М., 2002
57. Хрестоматия по истории международных отношений. Вып. 2. Европа и Америка. М., 2003
58. Хрестоматия по истории международных отношений. Вып.1. Африка и Передняя Азия. М., 2002
59. Цивилизационные модели современности и их исторические корни. К.: Наукова думка, 2002. 63 с.
60. Шутак И. Д. Правовые оговорки в доктрине международного права. СПб., 1999.
61. Илюхина Р. М. Лига Наций 1919-1934. М., 2002

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.eisil.org/> – Vienna Convention on the Law of Treaties
2. <http://www.icj-cij.org> – Сайт Міжнародного суду ООН
3. <http://www.un.org> – сайт Організації Об'єднаних націй
4. <http://legal.un.org/ilc/> - сайт Комісії з міжнародного права ООН
5. <https://library.un.org> – сайт бібліотеки ООН
6. <http://www.bl.uk/onlinegallery/index.html> – British Library: Online Gallery
- 7 <http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України.
- 8 <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського URL:
- 9 <http://www.president.gov.ua> – Президент України
- 10 <http://iportal.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
- 11 <http://www.kmu.gov.ua/control> – Кабінет Міністрів України
- 12 <http://www.minjust.gov.ua/> – Міністерство юстиції України

Розробники програми:

Доцент кафедри міжнародного та європейського права, кандидат юридичних наук, доцент

_____ С.В. Лозінська

19 травня 2020 року

Асистент кафедри міжнародного та європейського права

_____ В.А. Романюк

19 травня 2020 року

Схвалено кафедрою міжнародного та європейського права

20 травня 2020 року, протокол № 9

Завідувач кафедри _____ О.Ю.Черняк

20 травня 2020 року

Декан юридичного факультету, доцент кафедри кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук

_____ С.А. Крушинський

20 травня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 25 травня 2020 року, протокол № 7.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

25 травня 2020 року

Обліковий обсяг програми – 0,6 ум.др.арк.

Оновлення робочої програми:

Викладач дисципліни -

Доцентка кафедри міжнародного та європейського права, кандидатка юридичних наук, доцентка

_____ Світлана ЛОЗІНСЬКА

27 серпня 2021 року

Асистентка кафедри міжнародного та європейського права

_____ Алла КІРИК

27 серпня 2021 року

Схвалено кафедрою міжнародного та європейського права

27 серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувачка кафедри _____ Олена ЧЕРНЯК

27 серпня 2021 року

Обліковий обсяг оновлення – 0,05 ум.др.арк.